

Поради психолога

Дитина-лідер: як допомогти розкрити потенціал

Практичні поради про те, як визначити лідера у класі та спрямувати його діяльність у позитивне русло.

У кожному класі є учні, які користуються популярністю та мають неабиякий авторитет серед однокласників. Вони дуже активні та можуть впливати на поведінку усього колективу. Хто ж вони? Хто ті, що можуть надихнути клас на цікавий позакласний захід або на погану поведінку? Їх називають лідерами. А хто ж вони такі та як із ними порозумітися? Давайте розбиратися.

Ознаки дитини-лідера

1. Упевненість у собі, висока самооцінка, привабливість для інших.

Із таким учнем усі хочуть дружити. Він не просто поводить себе впевнено та вірить у власні сили, а наче заряджає своєю енергією оточуючих. Дитина-лідер завжди знаходиться у центрі уваги та має яскраву індивідуальність. Зазвичай більшість школярів намагаються наслідувати такого учня.

2. Здатність себе презентувати, вміння обирати ефективну модель поведінки.

Дитина-лідер вміє себе презентувати, тобто вміє справити таке враження на оточуючих, яке їй потрібно, адже має певний набір моделей поведінки для досягнення мети. При цьому обирає спосіб поведінки, найефективніший саме у цій конкретній ситуації.

3. Уміння повести за собою.

Ще однією ознакою лідера є вміння об'єднати клас (і не тільки) та повести за собою. Лідери вміють переконувати та наводити аргументи. Не дивно, що решті дітей хочеться бути серед тих, з ким такий учень товаришує, тому вони підтримують кожен його ініціативу.

4. Уміння ефективно комунікувати.

Дитину з лідерськими якостями вирізняє вміння знаходити спільну мову з однолітками. Вона не обов'язково може порозумітися з вчителем, але вміє знайти підхід до того, хто її цікавить. Зазвичай лідеру властивий високий рівень емпатії та емоційного інтелекту, що дозволяє йти до мети, якою б вона не була: перемога у брейн-рингу чи погіршення дисципліни під час уроку.

5. Чітке усвідомлення своєї мети та цілеспрямованість.

Дитина з лідерськими рисами характеру добре знає, чого хоче, та має сміливість йти до мети. Будь то перемога у брейн-рингу чи погіршення дисципліни під час уроку.

Позитивний та негативний лідерський вплив

Ні для кого не є секретом, що вплив лідера у класі, особливо у середній та старшій школі, не завжди позитивний. Погодьтеся, добре, коли учень надихає однокласників вивчати іноземну мову чи займатися спортом, але буває так, що він підбурює школярів до різноманітних порушень дисципліни.

Що ж об'єднує учнів-лідерів? Звісно, прагнення до визнання та самореалізації. Так, дитина може порушувати дисципліну та підбурювати інших зривати уроки і спізнюватися. Але, як це не дивно, вона керується такими самими мотивами, як і той учень чи учениця, хто заохочує власним прикладом до занять спортом. Дитина-лідер – яскрава особистість, тож і спосіб самовираження має яскравий.

Щоб допомогти учню, який справляє негативний вплив на увесь клас, потрібно пам'ятати, що для самореалізації можна обрати не тільки шлях бунту. До речі, якщо у класі є проблеми з дисципліною, придивіться, можливо, лідер класу виражає протест, а інші учні просто його підтримують. Повертаючись до самореалізації та лідерства, поцікавтеся, чого насправді від життя хоче буремний лідер. Запропонуйте альтернативу його впливу на найближче оточення. Можливо, учень робить усе, щоб відчути свою авторитетність та непересічність.

Типи лідерства

У психології є чимало типологій лідерів та лідерства. Але їх можна об'єднати за трьома напрямками. Давайте розглянемо, які ж існують типи лідерів та лідерства.

1. Ділове лідерство. Розглядаючи цей тип лідерства серед школярства, зауважимо, що воно виявляється на рівні спільних цілей та досягнень. Лідером у такій взаємодії може стати учень, який має найкращі організаторські здібності, дисциплінованість та компетентність у важливих питаннях.

2. Емоційне лідерство. Ґрунтується симпатіях учнів та визначається характером їхнього міжособистісного спілкування. Лідером стає той, хто має ораторські здібності, вміє об'єднати та надихнути ідеєю однокласників. Зазвичай лідерами такого типу стають найпопулярніші учні та учениці у класі чи школі.

3. Ситуативне лідерство. Воно може виявлятися і при діловому, і при емоційному типах лідерства. Ситуативний лідер може повести за собою клас лише у певній ситуації чи за певних обставин. Наприклад, коли більшість однокласників розгубилися та не знають, як вчинити.

Як спрямувати лідера в позитивне русло та допомогти йому стати ефективним

- ✓ **З'ясуйте, що мотивує лідера і формує ставлення до нього усього колективу.** Щоб розуміти, як допомогти дитині, потрібно оцінити ситуацію. Для цього однієї бесіди недостатньо. Потрібно спостерігати деякий час ситуацію у динаміці: які моделі поведінки і в яких випадках дитина застосовує та як на це реагують інші учні. Важливо визначити, що є найдієвішим засобом впливу на колектив, хто та чому підтримує ініціативи лідера. Усунути негатив, якщо він є. Запросити до бесіди шкільного психолога та поспілкуватися з батьками.
- ✓ **Налагодьте доброзичливі стосунки з учнем-лідером.** Зважаючи на те, що він любить та вміє організовувати колективну діяльність, дайте йому доручення об'єднати клас для спільної справи. Важливо, щоб учень бачив у вас друга. Тоді й увесь клас ставитиметься до вас як до однодумця. Дайте активному учню поле для вираження його організаторських здібностей та реалізації цілеспрямованості. А допоможе вам повага до дитини та дипломатичність у спілкуванні з нею.
- ✓ **Приділяти увагу всім лідерам у класі.** Може так статися, що у класі не один лідер, а декілька. Вони можуть конкурувати чи навіть конфліктувати. Щоб уникнути загострення ситуації, потрібно приділяти увагу кожному учню-лідеру. Для того, щоб їх згуртувати, дайте відповідальні завдання, враховуючи персональні здібності кожного з них. Задійте всіх лідерів класу в проектній діяльності, де кожен лідер очолить групу та відповідатиме за певний етап виконання роботи. Поясніть активним учням, що лідерство – це, у першу чергу, відповідальність.
- ✓ **Місія вчителя** – не тільки формувати в дітей знання із свого предмета, а й навчити їх взаємодіяти з навколишнім світом. Допоможіть дітям із лідерськими здібностями навчитися їх ефективно застосовувати. Ті, хто сьогодні навчаються в школі, завтра стануть дорослими. А допомогти їм стати успішними потрібно вже сьогодні.